

Danmarks Smørexport 1896—97.

Af

Konsulent **B. Bøggild.**

Smørproduktionen faaer en Aar for Aar større Betydning for hele Landets Økonomi. I alle Landets Egne er der anlagt meget nær saa mange Mælkerier, som der er Plads for, og nu er det kun nogle Steder i Viborg, Thisted og Ringkjøbing Amter, at »Studekøer« og Kort-hornskrydsninger endnu ere i Flertal. Men selv i disse Egne er Mælkeproduktionen i Fremgang, idet Husmændene som Regel lægge mere og mere an paa at levere den størst mulige Mængde Mælk til Mælkerierne. Tvungne af Nødvendigheden ville utvivlsomt mange Gaardmænd snart følge efter i Retning af at forandre Besætningerne med en bedre Mælkeproduktion for Øje, og det er at haabe, at det »tætte« Kvæg snart maa forsvinde ligesaa fuldstændig fra de jyske Dyrskuer, som Tilfældet allerede i nogle Aar har været med de »lette« Heste. —

Ved Siden af en stigende Mælkeproduktion er der imidlertid ogsaa et andet Forhold, der kan ventes lidt efter lidt at faa Betydning for Smørudbyttets Stigning, og det er en Forøgelse af Mælkens Fedme. Arbejdet i saa Henseende er i Aar gaaet bedre fremad end nogensinde tidligere. Mange Kontrolforeninger ere blevne oprettede, og Mælkeproducenterne ere blevne interesserede i at faa Rede paa, til hvilken Pris hver enkelt Ko kan levere et Pund Smør. Enhver daarlig Malker, som tilmed giver

tynd Mælk, forringer Besætningens Gjennemsnitsudbytte, og at faa saadanne Individuer ud af Stalden er ligesaa vel en Vinding, som at faa Rotterne udryddede fra Kornlofterne. — Ogsaa gennem Kontrolforeningernes Virksomhed er der Mulighed for, at forhenværende »Federe« efterhaanden ville faa Øjuene aabnede og se, at der nu bør anlægges en anden Maalestok for Kvægets Bedømmelse, end den de gamle Studehandlere benyttede.

Danmarks Smørexport er stegen til en for vore Konkurrenter overraskende Højde; men der er dog endnu Mulighed til Stede for yderligere Stigning, saafremt Konkurrenterne holde sig som hidtil, og ikke Misvæxt eller anden Ulykke skal ramme Landet.

Til Belysning af Smørexportens Størrelse i Aarets Løb og nogle af de Smørexporten vedrørende Forhold har Redaktionen af »Tidsskrift for Landøkonomi« ønsket iaar ligesom ifjor tidligst mulig at fremlægge de statistiske Meddelelser, der tidligere ledsagede Tidsskriftets aarlige Mælkeriberetning. Og ved velvillig Imødekommenthed fra statistisk Bureau's Side er det blevet Redaktionen muligt at fremskaffe det paagældende Materiale ved December Maanedes Begyndelse og i betydelig fyldigere Skikkelse end det hidtil er bleven offentliggjort af Bureauet selv.

Smørindførselen til Danmark i Pund.

Fra	$\frac{1}{10}$ 1893 — $\frac{30}{9}$ 1894	$\frac{1}{10}$ 1894 -- $\frac{30}{9}$ 1895	$\frac{1}{10}$ 1895 — $\frac{30}{9}$ 1896	$\frac{1}{10}$ 1896 — $\frac{30}{9}$ 1897
Sverrig	15,883412	20,451158	13,722211	17,150,066
Rusland(Finland)	11,896076	10,916420	12,553773	14,025856
Tyskland . . .	2,847009	3,229577	3,138094	1,999255
Amerika	568658	297179	1,940721	1,945949
England	554456	554818	341779	360494
Frihavn	>	272125	320842	229073
Andre Lande.	13767	8279	51769	70539
	31,763378	35,729556	32,069189	35,781232

Indførselen af Smør fra Sverrig i Pund.

	Oktober Kvartal	Januar Kvartal	April Kvartal	Juli Kvartal	Hele Aaret
1892—93.....	2,033596	2,380956	3,514691	3,984439	11,913682
1893—94.....	3,537213	3,563343	4,301250	4,481606	15,883412
1894—95.....	8,413022	4,083677	4,083709	3,870750	20,451158
1895—96.....	3,806136	3,785060	1,741746	4,389269	13,722211
1896—97.....	3,814725	4,570840	4,168575	4,595926	17,150066

For at komme til en rigtig Bedømmelse af Exportens Størrelse som Maalestok for Landets Smørproduktion i det forløbne Aar, maa man først have Rede paa Smørimporten. Af hosstaaende Tabel ses, at denne beløb sig til $35\frac{3}{4}$ Mill. Pd., $3\frac{3}{4}$ Mill. Pd mere end 1895—96, men kun ganske lidt mere end 1894—95, i hvilket Aar der i Oktober Kvartal var en usædvanlig stærk Tilførsel fra Sverrig (se T. f. L. 1896 S. 710). — Om trent Halvdelen af den sidste Aar indførte Smørmængde kom fra Sverrig, nemlig over 17 Mill. Pd., og af den efterfølgende Tabel ses, at denne Mængde fordeler sig med c. 4 Mill. Pd. for hvert af de fire Kvartaler. —

Rusland er næstefter Sverrig det Land, hvorfra Danmark tilføres mest Smør. Det er for største Delen finsk Smør, der i stadig stigende Mængde forbruges i Kjøbenhavn: men ved Siden deraf tilføres der ogsaa Smør saa vel fra Østersøprovinserne som fra det indre Rusland, hvor enkelte danske Firmaer nu holde Filialer for Opkjøb af Fedevarer, og Kjøbenhavns Marked tilføres ikke alene russisk Smør, men ogsaa anselige Mængder af russiske Æg, Ost, Gjæs, Høns o. s. v., der for største Delen sælges saa meget billigere end de danske Varer, at de kunne finde villig Afsætning hos det Publikum, der tager Prisen i Betragtning ved Siden af Varernes Kvalitet.

Tilførselen fra Tyskland er forholdsvis betydelig af-

taget, og det er der saa meget mere Grund til at lægge Mærke til, som Danmarks Udførsel til Tyskland er steget fra 2,1 til 2,9 Mill. Pd. — Tilførselen fra Hamburg, Lübeck og Hertugdømmerne er omtrent uforandret, men det er Importen fra det øvrige Tyskland, som er gaaet ned fra 1,2 Mill. Pd. til $\frac{1}{4}$ Mill. Pd., hvilket er et Forhold, der formentlig skyldes, at Smørproduktionen i Tyskland i de senere Aar ikke er tiltaget saa stærkt som Forbruget dersteds, og den Tid er maaske ikke fjærn, da det tyske Marked vil kunne faa Betydning for den danske Smørproduktion.

Fra Amerika er der atter i Aar indført c. 2 Mill. Pd., uden Tvivl for den langt overvejende Parts Vedkommende meget simpelt Smør, der anvendes til Bagerbrug, eller som er saa billigt, at det med Fordel kan sælges til det Publikum, for hvem Prisen alene er det afgjørende. — Det fra England hidførte Smør er returneret dansk Smør, og det fra »andre Lande« er Strandingsgods.

Det er Kjøbenhavn, som modtager den største Mængde af det fremmede Smør. Iaar ligesom ifjor er Tilførselen til de øvrige Toldsteder kun 1,9 Mill. Pd., af hvilken Mængde 1,4 Mill. Pd. er tysk Smør, der for omtrent Halvdelens Vedkommende er indført til Esbjerg, medens det øvrige er indført over Landtoldgrænsen eller til Kolding, Svendborg, Vejle og flere Byer.

Den samlede Smørudførsel ses af hosstaaende Tabel at være stegen fra 122,3 til 128 Mill. Pd. — Der er altsaa en Stigning af 5,7 Mill. Pd., men samtidig er Indførselen som foran omtalt stegen 3,7 Mill. Pd., og Margarineforbruget er steget fra 16 Mill. Pd. dansk og $2\frac{1}{4}$ Mill. Pd. indført Margarine til 19 Mill. Pd. dansk og $2\frac{3}{4}$ Mill. Pd. indført, hvortil dog maa bemærkes, at disse Tal om Margarineforbruget angaa Tidsrummet 1ste April til 31te Marts, nemlig Finantsaaret, og derfor ikke kunne indtages i Opgjørelser angaaende Landbrugsaaaret fra 1ste Oktbr. til 30te Septbr.

Overskudsudførselen og dennes Fordeling i de fire

Smørudførselen fra Danmark i Pund.

Til	$\frac{1}{10}$ 1893— $\frac{30}{9}$ 1894	$\frac{1}{10}$ 1894— $\frac{30}{9}$ 1895	$\frac{1}{10}$ 1895— $\frac{30}{9}$ 1896	$\frac{1}{10}$ 1896— $\frac{30}{9}$ 1897
England	111,386394	113,243672	118,867125	124,050068
Tyskland . . .	2,122961	1,409016	2,100105	2,877679
Sverrig	174275	378215	240280	692191
Norge	181740	111639	111839	44154
Holland	204705	132710	105975	94591
Belgien	46715	17025	46033	33806
Spanien	144697	95401	219803	67658
Frankrig. . . .	—	—	—	18048
Amerika	182174	62034	14336	4367
Frihavnen . .	•	201531	493052	78207
Andre Lande.	68095	73481	137749	120072
	114,511756	115,724724	122,336297	128,080861

Danmarks Overskuds-Udførsel af Smør i Pund.

	Oktober Kvartal	Januar Kvartal	April Kvartal	Juli Kvartal	Hele Aaret
1887—88	8,143670	14,133968	13,035053	11,914995	47,227686
88—89	8,899671	14,595838	15,055030	13,162606	51,713145
89—90	12,137417	21,297156	15,469119	16,589575	65,493267
90—91	17,205465	17,675110	17,948463	17,725678	70,554716
91—92	16,363866	18,368304	17,985390	16,337020	69,054580
92—93	15,578590	18,072829	19,955720	18,571121	71,778260
93—94	16,117655	21,152415	21,936418	23,541890	82,748378
94—95	13,516364	23,261833	23,219213	19,997758	79,995168
95—96	20,844581	20,517513	27,615272	21,289742	90,267108
96—97	19,285118	23,780652	28,954709	20,279150	92,299629

Kvartaler ses sammenstillet med de tilsvarende Tal for de ni foregaaende Aar. Stigningen viser sig at være lidt over 2 Mill. Pd., og atter iaar har April Kvartal det største og Oktober Kvartal det mindste Tal. — Den

betydelige Stigning i Overskuds-Udførselen i 1895—96 i Sammenligning med de tidligere Aar er saaledes ikke alene opretholdt, men der er iaar yderligere en Stigning, omend denne, som forhen antydet, maa antages at skyldes et forøget Forbrug af Margarine, medens det dog samtidig maa erindres, at det samlede Forbrug i hele Landet af Smør og Margarine naturlig maa antages at stige Aar for Aar med Befolkningens Tiltagen, og særlig med Byernes stærke Væxt, idet Bybefolkningen gennemgaaende spiser meget mere Smørrebrød end Landbefolkningen, der bruger meget Flæsk og Mælkemad. Tabellen viser, at Januar og April Kvartaler, altsaa de sex første Maaneder i Kalenderaaret som Regel er den Tid af Aaret, hvor Overskudsudførselen er størst.

Af det udførte Smør var som den efterfølgende Tabel viser 103 Mill. Pd. dansk Produkt og 25 Mill. Pd. fremmed Smør, og af dette sidste var $20\frac{1}{4}$ Mill. Pd. toldberigtiget, medens $4\frac{3}{4}$ Mill. Pd. var rent Transitgods; men af dette fremmede Smør gik kun 23,7 Mill. Pd. til England, de øvrige 1,3 Mill. Pd. sendtes til Tyskland, Sverrig, Rusland, Norge, Belgien osv. — Dernæst kan det paapeges, at Tabellen godtgjør, at den største Export af fremmed Smør finder Sted i April Kvartal og ikke

Udførselen af dansk og fremmed Smør.

Kvartaler	Dansk Smør Pd.	Fremmed Smør			Ialt Pd.
		Told- berigtiget Pd.	Trans- iteret Pd.	Til- sammen Pd.	
Oktober 1896	21,677159	3,795391	861010	4,656401	26,333560
Januar 1897	26,221600	4,672270	1,247875	5,920145	32,141745
April 1897	31,188392	6,419298	1,623268	8,042566	39,230958
Juli 1897	23,946008	5,374502	1,054088	6,428590	30,374598
Hele Aaret 96-97	103,033159	20,261461	4,786241	25,047702	128,080861

om Efteraaret, saaledes som det tidligere har været angivet fra Handelsstandens Slde. — Til England er der over Kjøbenhavn sendt 18,415000 Pd. toldberigtiget og 3,951223 Pd. transiteret Smør, medens der over Esbjerg er sendt 728305 Pd. toldberigtiget og 304600 Pd. transiteret og over Frederikshavn 286177 Pd. transiteret Smør, saaledes at der ialt til England er sendt fra Kjøbenhavn 25,366223 Pd. fremmed Smør, men fra Provinstoldstederne kun 1,320082 Pd.

Blandt det udførte Smør er der dernæst Grund til at skjælne mellem, hvad der er exporteret i hermetisk lukkede Daaser, og hvad der er sendt bort i anden Emballage (Dritler, Kasser med mildt saltet eller fersk Smør osv.). — Af Daasesmør udførtes der 1894—95 $2\frac{3}{4}$ og i 1895—96 lidt over 4 Mill. Pd. — I 1896—97 har Exporten været 3,6 Mill. Pd. Indførsel af denne Vare er rent forsvindende, og Udførselen er foregaaet næsten alene fra Kjøbenhavn. Exporten af Daasesmør fordeler sig over Kvartalerne med 789813 Pd. i Oktober, 762993 Pd. i Januar, 714806 i April og endelig 1,335849 Pd. i Juli; og der er sendt 2 Mill. Pd. til Tyskland, $1\frac{1}{4}$ Mill. Pd. til England, medens mindre Mængder ere sendte til Holland, Belgien, Frankrig, Spanien, nordamerikanske Fristater eller exporteret over Frihavnen.

Den største Part af Exporten til Tyskland er altsaa Daasesmør og ligeledes til Holland, Belgien, Frankrig, Spanien og Amerika, — det vil sige, for saa vidt det kan ses af de danske Exportlister. Disse angive imidlertid kun den direkte Export her fra Landet; de give ikke Besked om de Varers Bestemmelsessted, som exporteres f. Ex. over Hamburg eller London; og deraf følger, at omend det er en bekjendt Sag, at de hollandske Margarinefabrikker benytte dansk Smør til deres Blandingsvarer, saa giver den danske Statistik dog ingen Oplysning om, hvor stor Mængden er; thi det er naturligvis ikke Daasesmør, men frisk Smør i Dritler, som Margarinefabrikanterne benytte. Daasesmørret gaar ud til de

hollandske Kolonier, og Margarinefabrikkerne faa deres Forsyninger af dansk Smør fra deres Agenter i London.

Saaledes forholder det sig ogsaa med det ferske Smør her fra Landet, som sælges i Paris. Denne Export gaar som Transitgods over England, og derfor kan der her for Øjeblikket ikke oplyses, hvor stor eller lille Mængden er.

Endvidere kunde det være af Interesse at faa Rede paa, hvor stor Mængden er af det Smør, som udføres i fersk, det vil sige usaltet Tilstand. Herom oplyser Statistikken endnu intet, og Udstillingerne give sikkert et misvisende Billede af Forholdet, idet adskillige Mælkerier udstille fersk Smør uden til daglig Brug at lave saadan Vare, eller der laves kun en kort Tid om Vinteren og enkelte Dage om Ugen lidt fersk Smør. Oplyses kan det her, at det ved Dansk Andelssmørpakeri's Generalforsamling i Esbjerg (²⁶/₁₁ 97) meddeltes, at Selskabet havde solgt 700,000 Pd. salt Smør og exporteret c. 2³/₄ Mill. Pd. fersk og mildtsaltet Smør; men det er kun en lille Del heraf, der er fuldstændig fersk Vare. Den største Del er mildtsaltet Smør, der paa Pakkeriet ompakkes i ¹/₂, 1 eller 2 Punds Stykker, som i England sælges under Betegnelsen »fresh butter«.

Til Belysning af de forskjellige danske Havnebyers Betydning for Smørexporten til England ere Udførselsmængderne i de sidste 5 Aar sammenstillede i en særlig Tabel. For rigtig Forstaaelse af denne maa det erindres, at Vintrene 1892—93 og 1894—95 vare strænge Isvintre med Uregelmæssigheder og Standsning af Dampskibstrafikken, og at disse Aar derfor angive forholdsvis lille Export fra Kjøbenhavn og stor Export fra Esbjerg, samtidig med at Helsingør og andre Byer, hvor der ikke bor en eneste Exportør, komme til at figurere paa Listen, fordi Havnen var til at besejle, medens Kjøbenhavns Havn, Odense osv. var spærret. Ses der bort fra disse to Aar, og holder man sig alene til de to andre, viser Tabellen, at Exporten fra Kjøbenhavn og Esbjerg er i

Udførselen af Smør til England.

Fra	1892-93 Mill. Pd.	1893-94 Mill. Pd.	1894-95 Mill. Pd.	1895-96 Mill. Pd.	1896-97 Mill. Pd.
Kjøbenhavn	41,923	58,947	54,178	65,522	68,846
Helsingør	3,448	»	1,715	»	»
Esbjerg	18,336	17,570	26,138	20,668	23,498
Odense	8,190	10,613	8,406	9,213	8,345
Aarhus	6,307	8,361	7,680	7,718	6,390
Horsens	3,004	2,751	1,964	1,422	1,296
Randers	3,900	5,438	4,992	5,073	4,817
Svendborg	2,826	2,990	2,761	2,836	3,481
Frederikshavn	2,296	1,406	2,044	1,702	2,571
Aalborg	1,403	2,474	2,599	2,932	2,729
Nyborg	0,361	»	»	»	»
Nakskov	0,366	0,374	0,468	0,815	0,782
Nykjøbing F.	0,321	0,462	0,499	0,966	1,295
Kolding	0,051	»	»	»	»
Grenaa	0,002	»	»	»	»
Ialt	92,734	111,386	113,244	118,867	124,050

stærk Stigning, medens Smørmængden fra Odense, Aarhus, Horsens og Randers er noget dalende. Exporten fra Svendborg og Frederikshavn er ikke stor, men der er dog Fremgang, og denne kan formentlig forklares ved, at Exportforeningerne henholdsvis i Svendborg og Hjørring bidrage til at holde Omegnens Smør samlet, saaledes, at det kommer til Udførsel fra Egnens naturlige Exportplads og ikke først skal sendes en lang Rejse til en Smørhandler i Kjøbenhavn eller andetsteds.

Hvad Smørprisen i det forløbne Aar angaar, skal denne nærmere omtales i den sædvanlige Mælkeriberetning i næste Hæfte af Tidskriftet; her skal kun nævnes,

at medens Gjennemsnittet af Topnoteringen fra $\frac{1}{11}$ 95 til $\frac{31}{10}$ 96 var 91,6 har den i 1896—97 kun været 90,1; men hertil kommer, at 1895—96 begyndte med Underpriser paa $1-1\frac{1}{2}$ Kr. pr. 100 Pd., som efterhaanden forsvandt for de fleste større og veldrevne Mælkeriers Vedkommende, saaledes at det ved Begyndelsen af Aaret 1896—97 var almindeligt, at Smørret betaltes med Topnotering, og saaledes vedblev det at være lige indtil Slutningen af Efteraaret, da Markedet i England blev saa vanskeligt, at adskillige Mælkerier maatte finde sig i at faa Underpriser, større eller mindre efter de forhaandenværende Omstændigheder. Sammenlignet med 1895—96 er der derfor formentlig kun en Nedgang i Smørprisen af henimod 1 Øre pr. Pd., og de fleste Mælkerier have i det forløbne Aar faaet c. 90 Øre som Gjennemschnittspris pr. Pd. Smør.
